

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 93
від 09 лютого 2022 року

**Про стан реалізації положень Закону України “Про освіту”
та Закону України “Про повну загальну середню освіту”
в частині зовнішнього забезпечення якості освіти: проблеми нормативно-
правового забезпечення проходження сертифікації та атестації
педагогічних працівників**

Заслухавши у порядку здійснення Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій контрольної функції інформацію заступника голови комітету Колебошина С.В. про стан реалізації положень Закону України “Про освіту” та Закону України “Про повну загальну середню освіту” в частині зовнішнього забезпечення якості освіти: проблеми нормативно-правового забезпечення проходження сертифікації та атестації педагогічних працівників та розглянувши інформацію представників Міністерства освіти і науки України, Державної служби якості освіти, Освітнього омбудсмена, Комітет відзначає таке:

1. Згідно з Законом України “Про освіту” (статті 49, 50, пункт 6 Розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення”) і Законом України “Про повну загальну середню освіту” (статті 38, 48, 49, пункт 6 Розділу X “Прикінцеві та перехідні положення”), усі педагогічні працівники не менше одного разу на п’ять років, крім випадків, передбачених законодавством, проходять чергову атестацію, за результатами якої визначається їх відповідність займаній посаді, присвоюються або підтверджуються кваліфікаційні категорії, присвоюються педагогічні звання.

Також, педагогічні працівники проходять сертифікацію, зовнішнє оцінювання професійних компетентностей, що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання, вивчення практичного досвіду роботи. *Успішне проходження сертифікації зараховується як проходження атестації педагогічним працівником, а також є підставою для присвоєння йому відповідної кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання.*

Керівник закладу загальної середньої освіти зобов'язаний сприяти проходженню атестації та сертифікації педагогічними працівниками.

Порядок атестації педагогічних працівників визначає, і Положення про атестацію педагогічних працівників затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Положення про сертифікацію педагогічних працівників розробляються центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать заклади освіти, та затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України зобов'язано привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом України “Про освіту”, забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із Законом України “Про освіту” - протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом, тобто до 28 вересня 2018 року; забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених Законом України “Про повну загальну середню освіту”, привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом “Про повну загальну середню освіту”, забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із Законом “Про повну загальну середню освіту” - протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом, тобто до 18 березня 2021 року.

2. Положення про сертифікацію педагогічних працівників було затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1190, і станом на теперішній час діє у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1094.

Разом з цим, станом на теперішній час, Міністерством освіти і науки України поки не затверджено нового Положення про атестацію педагогічних працівників. На підзаконному рівні, досі зберігають чинність Наказ Міністерства освіти і науки України № 930 від 06 жовтня 2010 року і затверджене ним Типове положення про атестацію педагогічних працівників, нормами якого не повною мірою реалізовано норми Законів України “Про освіту” і “Про повну загальну середню освіту”. Зокрема, не реалізовано норму закону про зарахування успішного проходження сертифікації як проходження атестації педагогічним працівником, а також як підстави для присвоєння педагогічному працівникові, відповідної кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання. В цій же частині, існують розбіжності між новим Положенням про сертифікацію педагогічних працівників і чинним Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників 2010 року.

Норми Законів України “Про освіту” і “Про повну загальну середню освіту” щодо атестації педагогічних працівників підлягають обов'язковому застосуванню керівниками закладів повної загальної середньої освіти, органами управління у сфері освіти і педагогічними працівниками безпосередньо. У випадку суперечності або неузгодженості норми Закону України “Про освіту”, Закону України “Про повну загальну середню освіту” із нормою Типового положення про атестацію педагогічних працівників або іншого підзаконного

нормативно-правового акту, підлягає застосуванню норма Закону, як така що має вищу юридичну силу.

3. Проте, поточна невідповідність певних положень підзаконних актів щодо атестації педагогічних працівників нормам Законів України “Про освіту” і “Про повну загальну середню освіту” негативно впливає на якість правозастосування, і права педагогічних працівників.

До Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Державної служби якості освіти систематично надходять звернення педагогічних працівників з різних регіонів України, за наслідками перевірки яких вбачається що сертифікованим педагогічним працівникам подекуди не присвоюються педагогічні категорії, часто не присвоюються педагогічні звання з посиланням на те, що цього не передбачено чинним Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників. При цьому, відповідні суб’єкти правозастосування ігнорують положення частини сьомої статті 49 “Про повну загальну середню освіту” про зарахування успішного проходження сертифікації як проходження атестації педагогічним працівником, а також як підстави для присвоєння педагогічному працівникові, відповідної кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання.

4. У вересні 2021 року, Міністерством освіти і науки України винесено на громадське обговорення проект положення про атестацію педагогічних працівників. У затвердженому Наказом Міністерства освіти і науки України від 17 січня 2022 року № 29 оперативному плані Міністерства освіти і науки України на 2022 рік (пункт 2.2.1.9.), затвердження нової редакції Положення про атестацію педагогічних працівників заплановано на січень-березень 2022 року, а подання відповідного наказу Міністерства освіти і науки України на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України - на квітень-травень 2022 року.

Вказані терміни не дозволяють зарадити проблемам розсинхронізації і неузгодженості процедур сертифікації і атестації педагогічних працівників у поточному році. Оскільки атестаційні процеси, здебільшого, вже завершаться до 10 квітня 2022 року; до цього часу атестаційні комісії першого рівня атестують педагогічних працівників на другу і першу категорії, дадуть пропозиції атестаційним комісіям другого рівня для атестації педагогічних працівників на вищу категорію та присвоєння педагогічних звань. Таким чином, після набрання чинності новим Положенням про атестацію, педагогічних працівників доведеться масово наново атестувати і присвоювати їм педагогічні звання.

З урахуванням наведеного Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:

1. Інформацію заступника голови комітету Колебошина С.В., Міністерства освіти і науки України, Державної служби якості освіти України, Освітнього омбудсмена про стан реалізації положень Закону України “Про освіту” та Закону України “Про повну загальну середню освіту” в частині зовнішнього

забезпечення якості освіти: проблеми нормативно-правового забезпечення проходження сертифікації та атестації педагогічних працівників та розглянувши інформацію представників в частині формування нових пріоритетних напрямів, взяти до відома.

2. Визначити реалізацію Закону України “Про освіту” та Закону України “Про повну загальну середню освіту” в частині затвердження у визначені законом терміни нової редакції Положення про атестацію педагогічних працівників такою що відбувається із неприпустимим порушенням термінів, призводить до незручностей для педагогічних працівників і вимагає невідкладних дій з запровадження нового Положення про атестацію педагогічних працівників .

3. Ураховуючи графік атестації педагогічних працівників у 2022 році і проблеми що накопичуються із присвоєнням педагогічних категорій і педагогічних звань педагогічним працівникам, запропонувати Міністерству освіти і науки України забезпечити прийняття і запровадження нового Положення про атестацію педагогічних працівників, повністю відповідного Законом України “Про освіту” та Закону України “Про повну загальну середню освіту” у чинній редакції, не пізніше завершення атестаційних процесів у закладах загальної середньої освіти і атестаційних комісіях другого і третього рівнів у 2022 році, про що повідомити Комітет.

4. З метою забезпечення реалізації норм з питань атестації вчителів протягом перехідного періоду до набрання чинності новим Положенням про атестацію педагогічних працівників, запропонувати Міністерству освіти і науки України розіслати керівникам органів управління освітою, керівникам закладів загальної середньої освіти України лист-роз’яснення, в якому зазначити що положення частини четвертої статті 51 Закону України “Про освіту” і частини сьомої статті 49 Закону України “Про повну загальну середню освіту” є, станом на теперішній час, обов’язковими для застосування на всій території України; що успішне проходження сертифікації має зараховуватись як проходження атестації педагогічним працівником, а також є підставою для присвоєння педагогічному працівникові відповідної кваліфікаційної категорії, педагогічного звання, тощо.

Голова Комітету

Сергій Бабак